

NOAM CHOMSKY

L'expressió "nova gran estratègia imperial" no és meua. Té un origen bastant més interessant: el periòdic per a l'*establishment Foreign Affairs* –la revista del Consell de Relacions Exteriors–. La invasió de l'Iraq fou virtualment anunciada el setembre del 2002, juntament amb l'estratègia de seguretat nacional de l'administració Bush que declarava la intenció de dominar el món en un futur indeterminat i de destruir qualsevol reptent potencial al poder dels Estats Units. Les Nacions Unides van ser informades que seria "pertinent" que autoritzaren allò que, tant sí com no, Washington faria... o, en cas contrari, acabarien convertides en un simple club de debat, segons les instruccions del "moderat" Colin Powell. La invasió de l'Iraq havia de ser la primera prova d'aquesta nova doctrina, "la proveta d'assaig on va quallar l'experiment", informava *The New York Times* quan l'experiment va ser descrit com a "gran èxit" un any després.

La doctrina i la seua execució a l'Iraq aixecà una protesta sense precedents pertot arreu del món, inclosa l'elit de la política exterior de casa nostra. A *Foreign Affairs*, la "nova gran estratègia imperial" va ser immediatament censurada com a amenaça per al món i per als EUA. La crítica de l'elit fou considerablement àmplia, però amb motius molt concrets: el principi no és erroni, però l'estil i la realització són perillosos, un risc per als interessos del país. També va ser en *Foreign Affairs* on Madeleine Albright capturà la punta de llança d'aquella crítica. Albright assenyalà que cada president té una doctrina similar, però la porta a la butxaca de darrere, per usar-la quan siga necessari. És una equivocació greu bufetejar la gent a la cara amb aquesta i dur-la a terme desafiant fins i tot els aliats, fent via tot sol. Això és neciesa i proud, una altra il·lustració de la combinació perillosa d'"arrogància, ignorància i incompetència" –paraules amb què un alt oficial d'una de les majors organitzacions mundials humanitàries em descrigué l'actitud dels representants del Pentàgon a Bagdad.

"En termes reals, la doctrina Clinton és més expansiva que la de Bush, però va ser publicada silenciosament, no de manera que alcés cap hostilitat, i el mateix podem dir de la seua execució. Com Albright puntualitzà, es tracta d'una doctrina amb una antiga tradició als EUA –també fora, si tenim en compte precedents que hom preferiria no recordar en absolut"

"Síria es troba en la llista oficial de països que donen suport al terrorisme, a pesar que la CIA ha reconegut que no ha participat en la promoció de terrorisme internacional per molts anys i ha cooperat repetidament oferint a Washington informació sobre Al-Qaida"

Albright, per descomptat, sabia que Clinton tingué una doctrina similar. Com a ambaixadora a les Nacions Unides, ella havia reiterat el missatge del Consell de Seguretat del president Clinton que els EUA actuarien "multilateral-

ment si és possible, però unilateralment quan siga necessari." I més tard, com a secretària d'Estat de Clinton, ella certament coneixia que la Casa Blanca n'havia aclarit el significat amb missatges al Congrés en què declarava el dret a "l'ús unilateral del poder militar" per defensar interessos vitals, que inclou "assegurar l'accés sense impediments als mercats clau i fonts estratègiques d'energia", sense ni tan sols els pretextes que Bush i Blair s'han enginyat. En termes reals, la doctrina Clinton és més expansiva que la de Bush, però va ser publicada silenciosament, no de manera que alcés cap hostilitat, i el mateix podem dir de la seua execució. Com Albright puntualitzà, es tracta d'una doctrina amb una antiga tradició als EUA –també fora, si tenim en compte precedents que hom preferiria no recordar en absolut.

Malgrat els precedents, hom entengué que la nova gran estratègia imperial havia de ser una cosa de molt de pes. Henry Kissinger la qualificà com a doctrina "revolucionària", que esmicola en bocins l'ordre establert al segle XVII pel sistema westfalià i, per descomptat, la Carta de les Nacions Unides i l'actual llei internacional –si és que val la pena d'esmentar-les–. L'aproximació innovadora i revolucionària és correcta, assentí Kissinger, però cal ser caut pel que fa a l'estil i l'execució. El dret d'agressió a voluntat –deixem eufemismes a banda– ha de ser exclusiu dels Estats Units, tal vegada amb possible delegació per a amics selectes. Hem de rebutjar per complet l'estúpid principi moral que diu: hem d'aplicar als altres la mateixa regla que fem servir amb nosaltres mateixos.

Tanmateix, la crítica d'alguns altres tingué uns termes agudament diferents. Un d'ells va ser Arthur Schlesinger, potser l'historiador nord-americà en actiu més respectat. Quan la primera bomba va caure sobre Bagdad, va recordar-nos les paraules que Roosevelt pronuncià en veure Pearl Harbor rere l'atac del Japó: "Aquesta és una data marcada per la infàmia." Ara són els nord-americans els

el món

Noam Chomsky critica, com ha escrit Arthur Schlesinger, que Bush i els seus col·laboradors han aconseguit el major dels èxits en la tasca de transformar "l'onada global de solidaritat" envers els EUA, després dels atemptats de l'11-S, en una "onada d'odi contra l'arrogància militarista nord-americana."

que vivim en infàmia, va escriure Schlesinger, perquè el nostre Govern segueix el curs del Japó imperial. Va afegir que Bush i els seus col·laboradors havien aconseguit el major dels èxits en la tasca de transformar "l'onada global de solidaritat" amb els Estats Units, després de l'11 de setembre del 2001, en una "onada d'odi contra l'arrogància militarista nord-americana". Un any més tard, les enquestes han revelat que la situació ha empitjorat. En la regió amb major experiència de les polítiques nord-americanes, l'oposició a Bush arriba al 87% entre les elits llatinoamericanes; un 98% al Brasil i gairebé el mateix a Mèxic. Sens dubte, un èxit impressionant.

Com ja havia estat anticipat, la guerra ha augmentat l'amenaça del terrorisme. Especialistes en l'Orient Mitjà que estudien les actituds del món musulmà han vist amb estupor el despertar de la crida a la guerra santa. Les files de la xarxa d'Al-Qaida han crescut. L'Iraq, que no tenia cap lligam amb el terrorisme, ha

tornat en un "cau terrorista" –d'acord amb Jessica Stern, de Harvard–; fins i tot estem patint els primers atacs suïcides des del segle XIII.

Les conclusions són òbvies: per als autors dels plans del Govern, les prioritats són absolutament racionals. El terrorisme podrà matar milers de nord-americans –aquest punt va ser perfectament aclarit quan terroristes ensinistrats als EUA feren saltar el World Trade Center el 1993.

Però això no és important en comparació amb l'establiment de les primeres bases militars segures en un nou estat client que es troba al cor d'una de les majors reserves mundials d'energia –"una font estupenda de poder estratègic" i un "premi" incomparable, com alts oficials van reconèixer durant la dècada de 1940, si no abans–.

Hi ha un munt més d'il·lustracions del fet, obvi pels ciutadans de Bagdad, que el terrorisme és un assumpte menor davant la necessitat d'assegurar un Orient

Mitjà adientment disciplinat. Fa uns pocs mesos tinguérem un altre exemple quan Bush imposà sancions a Síria, aplicant la Syria Accountability Act, virtualment una declaració de guerra a menys que Síria obeeça les ordres dels Estats Units. Síria es troba en la llista oficial d'estats que donen suport al terrorisme, a pesar que la CIA ha reconegut que no ha participat en la promoció de terrorisme internacional per molts anys i ha cooperat repetidament oferint a Washington informació clau sobre Al-Qaida i altres grups islamistes radicals. La Syria Accountability Act no ens diu gaire sobre la "guerra contra el terror", sinó sobre la doctrina que preval avui en la cultura moral i intel·lectual, i les seues prioritats reals.

Extracte de la Conferència Olof Palme 2004 que el lingüista, professor i activista polític Noam Chomsky llegí a la Universitat d'Oxford, Regne Unit.

Traducció: Victòria Jiménez